

باسمه تعالی

نظریه بند «ج» از ماده واحده قانون تکمیل سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۰ بهمن ۱۳۶۴ شمسی و بند ششم از ماده سوم قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۲۸ تیر ۱۳۶۷ شمسی فصل اول قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۲ آبان ۱۳۰۹ شمسی و نظام نامه اجرایی آن و بنا به پیشنهاد معاون پژوهشی سازمان میراث فرهنگی کشور.

اثر فرهنگی، تاریخی «خانه ختایی» که مشخصات آن بقرار زیر است:

موقعیت جغرافیایی: استان آذربایجان شرقی، تبریز، خیابان ارتش خوبی، کوچه صدر بن بست ختایی، پلاک ۵۰.

قدمت: اوایل صفویه، اوایل قاجار

مميزات

به شماره ۹۴۱۰ در تاریخ ۱۴/۵/۱۳۸۲ در فهرست آثار ملی ثبت گردید.

سید محمد بهشتی
رئیس سازمان میراث فرهنگی کشور

حلیل گلشن
معاون پژوهشی

- ۳- جناب آقای دکتر اسماعیل جبارزاده نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۴- جناب آقای دکتر علی اصغر شعر دوست نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۵- جناب آقای میر ظاهر موسوی نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۶- جناب آقای میر علی اشرف عبدا... پوری حبیبی نماینده محترم مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی
- ۷- سازمان محترم ثبت اسناد و املاک کشور
- ۸- مدیریت محترم دفتر امور فرهنگ و هنر جوانان و تربیت بدنی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ۹- اداره کل محترم مسکن و شهرسازی استان آذربایجان شرقی جهت رعایت حفاظت در طرحهای جامع و تفصیلی
- ۱۰- اداره محترم ثبت شهرستان تبریز
- ۱۱- نیروی انتظامی محترم شهرستان تبریز
- ۱۲- دادگستری محترم شهرستان تبریز
- ۱۳- شهرداری محترم شهرستان تبریز
- ۱۴- معاونت محترم پژوهشی برای اطلاع به انضمام حکم ثبت ✓
- ۱۵- معاونت محترم حفظ و احیاء برای تهیه ، ضوابط حریم و اقدامات لازم دیگر
- ۱۶- معاونت محترم معرفی و آموزش
- ۱۷- دفتر محترم امور حقوقی و بین الملل
- ۱۸- مدیریت محترم میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی به انضمام تصویر حکم ثبت اثر جهت اطلاع و رعایت قوانین و ضوابط مربوط و اعلام به مالک
- ۱۹- مدیریت محترم پاسداران میراث فرهنگی
- ۲۰- روابط عمومی محترم جهت انعکاس در روزنامه های کثیرالانتشار کشور حسب مفاد قانونی

استان: آذربایجان شرقی

شهرستان: تبریز

ردیف	نام اثر	و ا ق م ع د ر	شماره ثبت	شهرت
۱	نیمچه حاج محمد علی	تبریز - خیابان دارایی - دکان حاج شیخیا - روبروی مجموعه حاج شیخیا	۹۴۰۹	فاجائیه
۲	خانه دارایی	تبریز - خیابان فرش طوسی - کوچه صدر بن بست دارایی ها - پلاک ۵۰	۹۴۱۰	اولتر صفویه - اوایل فاجار
۳	خانه علی مسوی	تبریز - خیابان فرش طوسی - کوچه صدر - بن بست علی مسوی - پلاک ۵۰	۹۴۱۱	فاجائیه
۴	مسجد آیت الله خرموشاهی	تبریز - خیابان دارایی اول راسمه پنه فروشان	۹۴۱۲	فاجائیه
۵	نیمچه حاج صفر علی	تبریز - خیابان دارایی - دکان حاج شیخیا - راسمه جدید - روبروی مجموعه حاج شیخیا	۹۴۱۳	فاجائیه
۶	خانه حاج شیخ	تبریز - خیابان جمهوری اسلامی - کوچه شهید سمساری - جنب پهنه ایران - پلاک ۲	۹۴۱۴	فاجائیه
۷	خانه نیکدل	تبریز - خیابان امام خمینی (ره) - خیابان مقصودیه - پلاک ۲	۹۴۲۰	فاجائیه
۸	خانه معبودی	تبریز - میدان ماسم - خیابان شهید ماسگوزور (البرزی) جانب محل جدید - مسجد قاسمیگار - پلاک ۹	۹۴۲۱	فاجائیه
۹	(خانه حسین زاده (کاشان)	تبریز - خیابان واکشار - کوچه ماکاشی - پلاک ۱۲	۹۴۲۲	فاجائیه
۱۰	خانه صاحب جو	تبریز - خیابان آریست - کوچه گریشی - پلاک ۲۲	۹۴۲۸	فاجار

۸۲۰۶۰۰۷۰۴۸

۱۵۲۱۱۱۰۱۰۹۷

پست در لهر

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پست

جناب آقای گلشن

معاونت محترم پژوهشی

باسلام. احتراماً، شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور طی جلسه مورخه ۸/۳/۸۲ با حضور اعضاء محترم پرونده های ارسالی به دبیرخانه شورای ثبت منطقه را مورد بررسی قرار داده و در نهایت ۴۱ اثر فرهنگی - تاریخی مورد تأیید شورای ثبت منطقه قرار گرفت که لیست آثار و پرونده های مربوطه به پیوست جهت انجام مراحل بعدی ثبت به شورای ثبت سازمان ارسال میگردد. ۳/۲۴

بسمه تعالی

رکاب خانم لاهی
۴۴۲۷

اکبر تقی زاده اصل
رئیس شورای ثبت منطقه

دفتر معاونت پژوهشی
۱۳۸۲ / ۴ / ۳
شماره: ۴۴۲۷

خانم لاهی

۸۲۰۶۰۰۷

۹۴۱۰

سازمان میراث فرهنگی کشور

شورای ثبت آثار ملی منطقه شمال غرب

نام اثر : خانه ختانی

نام شهرستان : تبریز

میراث فرهنگی استان : آذربایجان شرقی

تاریخ

شماره

پریم

جمهوری اسلامی ایران

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پیشانی

جناب آقای کلشن

معاونت محترم پژوهشی

باسلام. احتراماً، شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور طی جلسه مورخه ۸۲/۳/۸ با حضور اعضاء محترم پرونده های ارسالی به دبیرخانه شورای ثبت منطقه را مورد بررسی قرار داده و در نهایت ۴۱ اثر فرهنگی - تاریخی مورد تأیید شورای ثبت منطقه قرار گرفت که لیست آثار و پرونده های مربوطه به پیوست جهت انجام مراحل بعدی ثبت به شورای ثبت سازمان ارسال میگردد. ۳/۲۴

اکبر تقی زاده اصل

رئیس شورای ثبت منطقه

شمال غرب

۱۲۱۱/۱۶۹۷
۸۲، ۲۱، ۲۸

رونوشت:

دبیرخانه شورای ثبت - رحمت پور

واحد پژوهش اداره کل

۹۴۱۰

صورتجلسه شورای ثبت منطقه شمال غرب کشور

پرونده اثر تاریخی فرهنگی :خانه ختائیواقع در
استان آذربایجان شرقی ... شهرستانتبریزشهرتبریزبخش
دهستانروستاخیابانارتش جنوبیکوچه ..صدر بن بست ختائی ها.....
پلاکمربوط به دورهقاجاریهبا
مالکیتشخصیکه توسط اداره کل میراث فرهنگی
...استان آذربایجان شرقیجهت ثبت در فهرست آثار ملی ایران پیشنهاد شده است در
جلسه مورخه ۸۲/۳/۸ توسط اعضای شورای ثبت منطقهشمالغرب کشوربررسی و
باکند مورد تأیید قرار گرفت و برای انجام مراحل بعدی به دبیرخانه شورای ثبت سازمان ارسال
می گردد

«اعضاشورا»

آقایان :

	مدیر کل میراث فرهنگی آذربایجان شرقی	۱- اکبر تقی زاده اصل
رئیس شورا	مدیر میراث فرهنگی استان آذربایجان غربی	۲- بهروز عمرانی
عضو شورا	مدیر میراث فرهنگی استان اردبیل	۳- کریم حاجی زاده
عضو شورا	مدیر میراث فرهنگی استان زنجان	۴- محمد بهرام زاده
	کارشناس شورا	۵- عبدالرحمن وهاب زاده
	کارشناس شورا	۶- حسین رزاقی
	کارشناس شورا	۷- حسین چیت سازان
	کارشناس شورا	۸- امیر الهی
	کارشناس حقوقی شورا	۹- ساعد هدایی
	دبیر شورا	۱۰- محمد رحمت پور

اوضاع جغرافیایی و تاریخی شهر تبریز

تبریز در ۳۸ درجه و ۸ دقیقه عرض شمالی و ۴۶ درجه و ۱۵ دقیقه طول شرقی، بر گوشه شمال شرقی دشتی به وسعت ۳۰۰۰ متر مربع، به ارتفاع تقریبی ۱۳۵۰ متر از سطح دریا قرار گرفته است. این دشت محصور در میان کوهها و تپه‌ها با شیب ملایمی تا دریاچه اورمیه در مغرب ادامه می‌یابد. بلندترین کوه نزدیک به تبریز سه‌سند است که در ۵۰ کیلومتری جنوب آن قرار گرفته است. در شمال تبریز، کوه سرخاب جهت شرقی غربی و به موازات سه‌سند به ارتفاع ۱۸۰۰ متر از سطح دریا کشیده شده است. رودخانه آجی‌چای (تلخه رود) از شمال شهر در میان تنگه کوهستانی عینالی جریان داشته که پس از طی مسافتی در بخش غربی شهرستان تبریز به دریاچه اورمیه می‌ریزد. رودخانه مهران رود یا میدان چایی که سرچشمه اش رودخانه لبقوان است از وسط شهر گذشته در حوالی فرودگاه تبریز به آجی‌چای می‌پیوندد. در روزگاران قدیم آب چشمه‌ها و قنات‌ها و آب رودخانه میدان چایی باغها و اراضی و منازل تبریز را مشروب می‌ساختند.

تبریز یا توریز یکی از شهرهای کهنسال ایران است و تا این اواخر این شهر با استناد به کتیبه سارگن دوم پادشاه آشور به سال ۷۱۴ ق. م می‌رسید ولی در حفاریهای باستان‌شناسی اطراف مسجد کبود به آثاری از قبرستان دوره آهن دست پیدا کرد. این حفاری‌ها توسط میراث فرهنگی کشور از سال ۱۳۷۸ شروع شده و تا کنون توانسته قبرهای زیادی را از دوره های آهن ۳-۲-۱ بدست آورد. با توجه به این یافت‌های باستان‌شناسی، شروع تاریخ تبریز به ۳۵۰۰ سال قبل برمیگردد.

در سالهای ۲۲۴ و ۳۳۴ ه.ق زلزله‌های وحشتناکی تبریز را ویران کرد و از سال ۴۴۶ به بعد سلجوقیان بر تبریز مسلط شدند. پس از حملات مغول، تبریز به دست آباخان (۶۸۰-۶۶۳) پایتخت رسمی ایلخانان شد. در زمان سلطان محمود غازان خان (۶۹۴) تبریز به منتهی درجه عظمت و آبادانی رسید. مسجد علیشاه و ربع رشیدی و شنب‌غازان در این دوره ساخته شد. پس از مغولها و ایلخانان، تبریز در عصر جلایریان و ترکمانان و صفویه پایتخت رسمی گردید. این شهر چندین بار به وسیله زلزله‌های وحشتناک (۱۰۵۰-۱۱۹۳ ه.ق به کلی ویران شد در عصر قاجاریه ولیعهد نشین گردید. همچنین تبریز در انقلاب مشروطه و سرنگونی استبداد نقش مهمی را ایفا نمود.

خانه ختایی

۲- موقعیت بنا (آدرس بنا) :

تهریز - خیابان ارتش جنوبی - کوچه صدر - بن بست ختاییها - پلاک

۳- شرح مختصری در مورد بنا و مشخصات فنی بنا :

بنا شامل دو حیاط اندرونی و بیرونی می باشد . حیاط بیرونی در ضلع جنوبی خانه و حیاط اندرونی در ضلع شمالی آن قرار دارد . خانه در دو طبقه شامل یک طنبی مستطیل شکل در مرکز بنا و دو راهرو و دو اتاق جانبی در طرفین طنبی می باشد . ایوانی ستون دار در جبهه جنوبی بر پنجره‌های بنا سایه انداخته است .

از حیاط بیرونی توسط دو رشته راه پله ختایی وارد راهروهای جانبی و بنا می شویم . چهار اتاق در ضلع شرقی حیاط اندرونی شمال ساختمان قرار دارند . زیرزمین شامل یک فضای جلیبیا شکل در مرکز ، دو راهرو در طرفین فضای مرکزی و دو اتاق جانبی در طرفین این دو راهرو و سه اتاق نیز در ضلع شرقی بنا می باشد .

همچنین بنا شامل دو اتاق کوچک L شکل در بالای راهروهای جانبی طبقه همکف می باشد . و این امکان به علت استفاده از ارتفاع رفیع طنبی صورت گرفته است .

۴- نوع مالکیت بنا :

مالکیت بنا شخصی می باشد .

۶- قدمت بنا :

اواخر صفویه که در اوائل قاجار باز سازی شده است .

۷- نوع بهره برداری و خصوصیات بارز بنا :

خانه مسکونی می باشد.

از خصوصیات بارز بنا محل قرار گیری آن در یکی از کوچه ها و محلات مشهور بافت قدیم شهر تبریز می باشد .

۸- تزئینات بکار رفته و نوع آن :

۱- به تازگی کارشناسان میراث فرهنگی به وجود نقاشیهای دیواری زیبایی در بنا دست یافته اند.

۲- آجر کاری زیبا در نما

۹- اقدامات انجام گرفته در مورد بنا با ذکر مشخصات :

در حال حاضر بنا توسط مالک و زیر نظر اداره میراث فرهنگی مرمت میگردد .

۱۰- توضیحات ضروری و اختصاصی بنا :

۱۱- اقدامات انجام گرفته در گذشته بر روی بنا :

استان آذربایجان شرقی

خانه ختایی

خانه ختائی

خانه ختائی

خانه ختائی

خانه ختائی

خانه ختائی

خانه ختائی

تاریخ
شماره
پرست

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پست

سرکارخانم / جناب آقای تشکری

مالک محترم اثر تاریخی : خانه خانه ختائی واقع در: خیابان ارتش جنوبی کوچه صدر بن بست ختائی ها پلاک ۶۶
با عنایت به مطالعات کارشناسی اداره کل / مدیریت میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی اثر
تاریخی فوق از نظر ویژگیهای تاریخی، هنری، معماری و فرهنگی واجد شرایط ثبت در فهرست آثار ملی ایران
می باشد .

بدینوسیله در اجرای ماده پنج آئین نامه اجرایی قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۳۰۹ شمسی موضوع به
جنابعالی ابلاغ می شود تا چنانچه به تصمیم این اداره کل اعتراض دارید ، ظرف مدت یک ماه از تاریخ رویت
این نامه اعتراض خود را مستنداً و به صورت مکتوب به این اداره کل / مدیریت اعلام فرمائید تا مورد رسیدگی
قرار گیرد . ضمناً مالکین و متصرفین قانونی آثاری که در فهرست آثار ملی به ثبت می رسد، از حمایتهای
قانونی ذیل برخوردار می شوند .

الف : بنا و اماکن ثبت شده از پرداخت مالیات متعلق به درآمدهای حاصل از آنها معاف می شوند...

ب : بناها و اماکنی که در فهرست آثار ملی ثبت می شوند از پرداخت هر گونه عوارض شهرداری معاف می
شوند .

ج : در صورت ثبت اماکن در فهرست آثار ملی این اداره کل علاوه بر مساعدت فنی و کارشناسی در حفاظت
وتعمرات بناها قسمتی از هزینه های مربوطه را متقبل خواهد شد.

د : متصرف و مالک قانونی بنا یا اثری که در فهرست آثار ملی ثبت می شود می تواند حق مالکیت یا تصرف
خود را حفظ کنند .

۹۴۱۰

: رونوشت دبیرخانه شورای ثبت سازمان

دبیرخانه شورای ثبت منطقه شمالغرب - رحمت پور ✓

اکبر تقی زاده اصل
مدیر کل اداره میراث فرهنگی استان آذربایجان شرقی

۱۳/۱۱/۱۱۰۰

۸۴۱۴۱۴۰

نشانی : تبریز - خیابان شهید مطهری ، دوبروی مسجد جامع ، میراث فرهنگی آذربایجان شرقی

کد و صندوق پستی ۵۱۳۳۵/۹۹۳ تلفن ۵۲۱۷۹۵۲-۵۲۱۸۲۸۵-۵۲۱۶۴۵۴ فاکس ۵۲۱۷۶۸۲

Iranian Cultural Heritage Organization
National Registration Council of North - West

Title : Khataei House

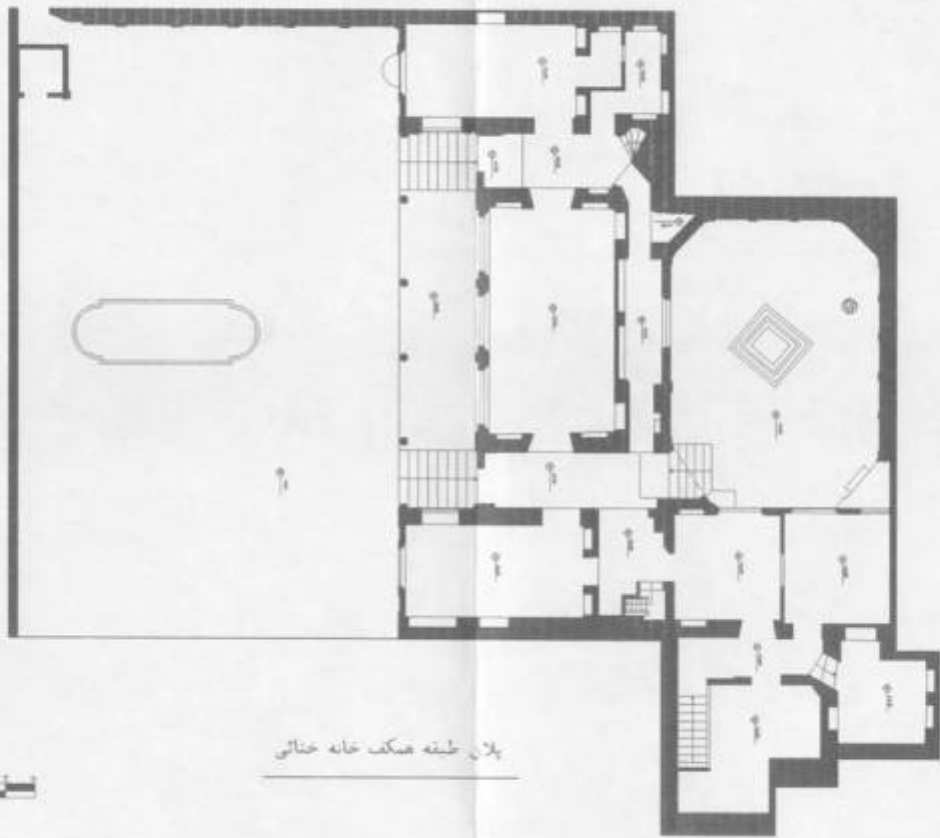
City : Tabriz

Cultural Heritage of East Azarbayjan

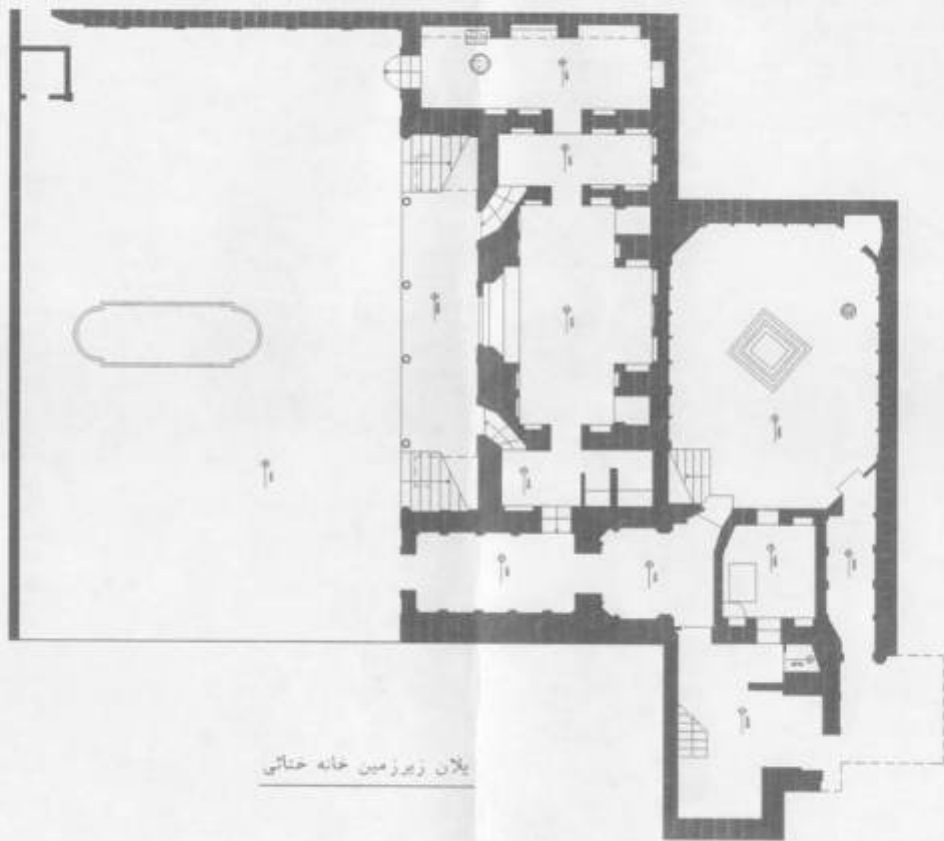
پلان طبقه اول خانه ختائی

پلان طبقه همکف خانه خانی

پلان زیرزمین خانه همدانی